

21 Μαρτίου, 1991

[ΠΙΚΗΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στές]

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΝΑΓΗ,

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5284).

- 5 Ποινή — Πλαστογράφηση και κυκλοφορία πλαστών επισήμων εγγράφων δηλαδή ιατρικών πιστοποιητικών κατά παράβαση των άρθρων 331, 333 (α) (δ) (ι), 337 και 20 του Ποινικού Κώδικα Κεφ. 154 — Ποινή φυλάκισης 4 1/2 χρόνων — Δεν κρίθηκε σαν έκδηλα υπερβολική σε σχέση με την αθώωση συγκατηγορούμενου του εφεσείου, που ήταν και ο ηθικός αυτουργός του εγκλήματος ούτε αποτελεί παραβίαση του μέτρου ισότητας στη μεταχείριση των παραβατών.
- 10 Ποινή — Ισότητα ποινικής μεταχείρισης — Δεν περιορίζεται μόνο στο είδος της ποινής αλλά επεκτείνεται στη μεταχείριση των παραβατών από την Πολιτεία — Δεν υπάρχει εξομοίωση μεταξύ αθωθέντα συγκατηγορουμένου και μη διωχθέντα συνεργού και κατά συνέπεια η αθώωση δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην επιμέτρηση της ποινής συγκατηγορουμένου όπως συμβαίνει στην περίπτωση του μη διωχθέντα συνεργού.
- 15 Ποινή — Παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από το Δικαστήριο κατά την ενάσκηση της διακριτικής του εξουσίας για την επιμέτρηση της ποινής.
- 20 Ποινή — Αποτρεπτική ποινή — Δικαιολογημένη υπό τις περιστάσεις.
- 20 Συνταγματικό δικαιο — Σύνταγμα, Άρθρο 28.1 — Κατοχύρωση της αρχής της ισότητας ενώπιον του νόμου.
- 25 Ο εφεσείων ηλικίας 42 χρόνων με την προτροπή του εργοδότη του που ήταν συγκατηγορούμενος στην παρούσα υπόθεση μαζί με τον εφεσείου, πλαστογράφησε και εκυκλοφόρησε δέκα περίπου ιατρικά πιστοποιητικά αναφορικά με την κατάσταση της υγείας καλλιτέχνιδων που "εισήγαγε" και πρακτόρευε στην Κύπρο ο εργοδότης του για την αποφυγή ιατρικού ελέγχου από τις αρμόδιες αρχές. Ο εφεσείων παραδέχτηκε τόσο τις κατηγορίες της πλαστογραφίας όσο και της συννομωσίας για τη διάπραξη των συγκεκριμέ-

ων αδικημάτων.

Το Κακούργιοδικείο τον καταδίκασε σε συντρέχουσες ποινές φυλάκισης 4 1/2 χρόνων αφού έλαβε υπόψη κατά την επιμέτρηση της ποινής την ηλικία του, τις προσωπικές και οικογενειακές του συνθήκες, το λευκό ποινικό του μητρώο και τη βοήθεια που παρέ- 5
χε για την διαλεύκανση των εγκλημάτων.

Ο συγκατηγορούμενος αρνήθηκε ενοχή σε όλες τις κατηγορίες και η ποινή του εφεσεύοντα επιβλήθηκε πριν την δίκη του συγκατη- 10
γορούμενου στην οποία ο εφεσεύων κλήθηκε σαν μάρτυρας κατηγο-
ρίας. Στη δίκη που ακολούθησε ο συγκατηγορούμενος αθώωθηκε
από το Κακούργιοδικείο.

Η έφεση εστρέφето εναντίον της ποινής φυλάκισης 4 1/2 χρό- 15
νων που επέβαλε στον εφεσεύοντα το πρωτόδικο Δικαστήριο, σαν
έκδηλα υπερβολικής σε σύγκριση προς την αθώωση του συγκατη-
γορούμενου του.

Το Ανώτατο δικαστήριο απέρριψε την έφεση και αποφάνθηκε
ότι:

1) Η αρχή της ίσης μεταχείρισης των παραβατών δεν περιορίζε- 20
ται μόνο στην τιμωρία των συγκατηγορουμένων αλλά επεκτείνεται
και σε κάθε γεγονός που έχει σχέση με τη δίωξη τους από τις εισαγ-
γελικές αρχές, και η παράλειψη δίωξης ενός των παραβατών πλητ-
τει την αρχή της ισότητας στη μεταχείριση τους.

2) Η αθώωση συγκατηγορούμενου δεν εξισώνεται ούτε εξο- 25
μοιώνεται με τη μη δίωξη συνεργού και γι' αυτό δεν πρέπει να λαμ-
βάνεται υπόψη στην επιμέτρηση της ποινής του άλλου συγκατηγο-
ρούμενου.

3) Το γεγονός ότι ο εφεσεύων διάπραξε το έγκλημα κατόπιν 30
προτροπής του εργοδότη του λήφθηκε υπόψη κατά την επιμέτρηση
της ποινής.

4) Ο εφεσεύων και ο συνεργός του έτυχαν της ίδιας μεταχείρι- 30
σης από τις εισαγγελικές αρχές και την αστυνομία όταν διώχθηκαν
και οι δύο. Μέχρις εδώ σταματά και η εξομοίωση στις θέσεις τους.
Η καταδίκη του ενός και η αθώωση του άλλου στη δίκη που ακο-
λουθήσε δικαιολογεί τη διαφορετική μεταχείριση τους από το Δι- 35
καστήριο. Γι' αυτό και η ποινή που επιβλήθηκε στον εφεσεύοντα
είναι μεν αυστηρή αλλά όχι έκδηλα υπερβολική

5) Η αποτρεπτική ποινή επεβάλλετο λόγω της ανάγκης για 40
προστασία του κοινού από σοβαρές μολυσματικές ασθένειες ιδίως
από την ασθένεια Εϊτς (Aids) και η παρεμπόδιση της εξάπλωσης
της ασθένειας αυτής αποτελεί πρωταρχικό έργο για κάθε κοινω-
νία.

Η έφεση απορρίπτεται.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Georgioui & Others v Republic (1986) 2 C.L.R. 109;

Koukos v Police (1986) 2 C.L.R. 1;

Socratous v Police (1987) 2 C.L.R. 74;

5 *Marco v Republic (1987) 2 C.L.R. 188.*

Έφεση εναντίον Καταδίκης και Ποινής.

Έφεση εναντίον της καταδίκης και της ποινής από τον Μιχάλη Παναγή ο οποίος βρέθηκε ένοχος στις 9 Μαρτίου, 1990 από το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας (Αριθμός Ποινικής Υπόθεσης 6982/90) σε 11 κατηγορίες για πλαστογραφία επισήμου εγγράφου κατά παράβαση των άρθρων 331, 333 (α) (δ) (ι), 337 και 20 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154, και σε 10 κατηγορίες για κυκλοφορία πλαστού εγγράφου και καταδικάστηκε από τον Π.Ε.Δ. Αρτέμη, τον 15 Προσ. Α.Ε.Δ. Μιχαηλίδη και τον Ε.Δ. Ναθαναήλ σε συντρέχουσες ποινές φυλάκισης 4 1/2 χρόνων για κάθε κατηγορία.

Α. Μαρκίδης και Α. Παπαχαραλάμπους, για τον Εφεσίοντα.

20 Σ. Μάτσας, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α, για την Εφεσίβλητη.

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Μ. Πικής.

25 ΠΙΚΗΣ, Δ.: Με την προτροπή του εργοδότη του, "μπρεσσάριου" όπως χαρακτηρίστηκε ξένων καλλιτεχνιδων, τις οποίες "εισήγαγε" και προακτόρευε στην Κύπρο, ο εφεσείων εκπόνισε και εφάρμοσε σχέδιο για την αποφυγή του ιατρικού ελέγχου των καλλιτεχνιδων κατά την άφιξη 30 τους και του περιοδικού ελέγχου υγείας κατά τη διαμονή τους για να διαπιστωθεί η κατάσταση της υγείας τους.

Η ιατρική εξέταση σκοπούσε στην προστασία του κοινού από σοβαρές μολυσματικές ασθένειες τις οποίες οι καλλιτέχνιδες θα μπορούσαν να μεταδώσουν κατά την παραμονή τους στην Κύπρο. Ο ιατρικός έλεγχος είχε ως στόχο να διαπιστωθεί αν οι καλλιτέχνιδες έπασχαν κυρίως από Έιτς (Aids), ηπατίτιδα και σύφιλη. Αν διαπιστωνόταν κατά την άφιξη τους ή σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο στάδιο (περιοδικός έλεγχος) ότι έπασχαν από οποιαδήποτε από τις ασθένειες αυτές, ο εργοδότης του εφεσείωντα ήταν υπόχρεος να μεριμνήσει για τον επαναπατρισμό τους, διαδικασία πολυδάπανη και συγχρόνως ζημιογόνος γιατί αποστερούσε τον πράκτορα τους από τα ωφελήματα που θα προσκόμιζε από την παραμονή τους στην Κύπρο. Η αποφυγή του ιατρικού ελέγχου επετεύχθη με σχέδιο το οποίο επινόησε και έθεσε σε εφαρμογή ο εφεσείων με την πλαστογράφηση ιατρικών πιστοποιητικών. Στο πλαίσιο του σχεδίου αυτού ο εφεσείων πλαστογράφησε και κυκλοφόρησε δέκα περίπου ιατρικά πιστοποιητικά διαπράττοντας ισάριθμα αδικήματα πλαστογράφησης και κυκλοφορίας πλαστών εγγράφων. Τα εγκλήματα της πλαστογράφησης και κυκλοφορίας πλαστών επισήμων εγγράφων τιμωρούνται με δεκαετή φυλάκιση.

Ο εφεσείων παρεδέχτηκε τις κατηγορίες όταν ανακρίθηκε από τις αστυνομικές αρχές και προέβη σε κατάθεση στην οποία εξιστορούσε τις συνθήκες διάπραξης των εγκλημάτων. Τα εγκλήματα διαπράχθηκαν με τη χρήση σφραγίδων που προσαρμόστηκαν κατάλληλα ώστε να αποδίδεται η προέλευση των πιστοποιητικών στις ιατρικές αρχές. Κατά την προσαγωγή του στο δικαστήριο ο εφεσείων επίσης παραδέχτηκε ενοχή στις κατηγορίες που του είχαν προσαφθεί περιλαμβανομένης και της κατηγορίας ότι συνωμότησε με τον συγκατηγορούμενο του, τον εργοδότη του, για τη διάπραξη των συγκεκριμένων εγκλημάτων. Με δική του αίτηση λήφθηκαν επίσης υπόψη κατά την επιμέτρηση της ποινής και δυο άλλα αδικήματα, της πλαστογράφησης εγγράφων των φορολογικών αρχών τα οποία διερευνούσαν οι αστυνομικές αρχές, η χρήση των οποίων επέτρεψε την αποφυγή της προκαταβολής του φόρου για τα εισοδήματα των καλλιτέχνιδων και απέφερε

και πάλι στον εργοδότη του οικονομικά οφέλη από την πλαστογραφία επίσημων εγγράφων.

5 Το Κακουργιοδικείο εξέφρασε έντονη αποδοκιμασία για τα εγκλήματα που διέπραξε ο εφεσείων και στιγμάτισε την αδιαφορία του για τις επιπτώσεις των πράξεων του στο ευρύτερο κοινό. Αφού σημείωσε ότι τα εγκλήματα είχαν διαπραχθεί με την προτροπή του εργοδότη του και αφού στάθμισε τις προσωπικές του συνθήκες, επέβαλε συν-
10 ντρέχουσες ποινές 4 1/2 ετών φυλάκισης για τα εγκλήματα της πλαστογραφίας και κυκλοφορίας πλαστών εγγράφων. Ως ελαφρυντικά στοιχεία κρίθηκαν, ότι ο εφεσείων ήταν 42 χρονών και δε βαρυνόταν με προηγούμενες καταδικές, η βοήθεια την οποία παρείχε στις ανακριτικές αρχές για τη διαλεύκανση των εγκλημάτων, όπως και οι οικογενεια-
15 κές του συνθήκες. Ο συγκατηγορούμενος του (ο εργοδότης) αρνήθηκε ενοχή τόσο στο έγκλημα της συνωμοσίας όσο και ως συνεργός στα εγκλήματα της πλαστογραφίας. Σύμφωνα με την καθιερωμένη πρακτική επεβλήθη ποινή στον εφεσείοντα πριν την διεξαγωγή της δίκης του συγκα-
20 τηγορουμένου του ενόψει της πρόθεσης των κατηγορητι-κών αρχών να τον καλέσουν ως μάρτυρα κατηγορίας.

Η ποινή που επιβλήθηκε στον εφεσείοντα εφεσιβάλλεται ως έκδηλα υπερβολική. Μόνον ακροθιγώς η ποινή έχει χαρακτηριστεί ως υπερβολική με μέτρο το ύψος της σε συ-
25 σχετισμό με τη σοβαρότητα και επιπτώσεις των αδικημάτων τα οποία διέπραξε ο εφεσείων. Η υπερβολή προκύπτει, σύμφωνα με την εισήγηση των δικηγόρων του εφεσείοντα, από την παραβίαση του μέτρου της ισότητας στην μεταχείριση των παραβατών. Η αθώωση του εργοδό-
30 τη του εφεσείοντα στη δίκη που ακολούθησε και κατ' επέκταση η μεταχείριση του ηθικού αυτουργού του εγκλήματος (του εργοδότη) σε σύγκριση με τον εφεσείοντα καθιστά την ποινή του τελευταίου υπερβολική ώστε να επιβάλλεται η επέμβαση του δικαστηρίου προς εξισορρό-
35 πιση της κλίμακας της ισότητας στη μεταχείριση των συνεργών στη διάπραξη των εγκλημάτων. Η ισότητα ενώπιον του νόμου και της δικαιοσύνης όπως και κάθε άλλη πτυχή της ισότητας, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 28.1,

εδράζεται όπως έχει επανηλειμμένα διακηρυχθεί στην ουσιαστική ομοιογένεια μεταξύ των υποκειμένων του δικαίου που στην περίπτωση των παραβατών λαμβάνει τη μορφή της πραγματικής ομοιότητας στη θέση των παρανομούντων (Βλ. μεταξύ άλλων *Koukos V. Police (1986) 2 C.L.R. 1*, *Socratous v. Police (1987) 2 C.L.R. 74* και *Marco v. Republic (1987) 2 C.L.R. 188*).

5

Εκ πρώτης όψεως η αθώωση του συγκατηγορουμένου του εφεσείοντα διακρίνει τη θέση του από εκείνη του εφεσείοντα και δεν επιτρέπει σύγκριση. Επικαλούμενος τη δυναμική της αρχής της ισότητας, όπως διατυπώνεται σε μια από τις αποφάσεις του Εφετείου στη *Georghiou & Others v. Republic (1986) 2 C.L.R. 109*, ο κ. Μαρκίδης εισηγήθηκε ότι η αθώωση του συγκατηγορούμενου του εφεσείοντα δεν αποκλείει ολοσχερώς τη σύγκριση ενόψει αφενός της καθολικότητας της αρχής της ισότητας και αφετέρου της αναπόφευκτης σύγκρισης της μεταχείρισης των συνεργών στη διάπραξη των ιδίων εγκλημάτων.

10

15

Στην υπόθεση *Georghiou* (ανωτέρω) κρίθηκε ότι η αδιαμφισβήτητη παράλειψη των αρχών να προβούν στη δίωξη ενός των πρωτεργατών του εγκλήματος δε μπορούσε να παραγνωρισθεί για τους σκοπούς του προσδιορισμού της ποινής των συνεργών του, δεδομένου ότι η έννοια της ίσης μεταχείρισης δεν περιορίζεται μόνον στη μεταχείριση τους από το δικαστήριο αλλά είναι ευρύτερη και επεκτείνεται στη μεταχείριση τους από την Πολιτεία, περιλαμβανομένης και της μεταχείρισης από τις εισαγγελικές αρχές. Η αρχή η οποία προκύπτει από την απόφαση *Georghiou* και είναι απόλυτα παραδεκτή είναι τούτη: η αρχή της ίσης μεταχείρισης των παραβατών δεν περιορίζεται μόνο στην τιμωρία των συγκατηγορουμένων αλλά επεκτείνεται σε κάθε γεγονός που έχει σχέση με τη δίωξη τους. Συνεπώς κρίθηκε στην πιο πάνω απόφαση ότι η παράλειψη δίωξης ενός των παραβατών έπλητε την αρχή της ισότητας στη μεταχείριση τους. Ο κ. Μαρκίδης εισηγήθηκε ότι το τεκμήριο της αθωότητας εξομοιώνει τον μη διωχθέντα με τον αθωωθέντα και συνεπώς και η αθώωση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην επιμέτρηση της ποινής συνεργ-

20

25

30

35

γού στο έγκλημα.

Η εισήγηση παραγνώνει τη διάκριση μεταξύ αθωθέντα συγκατηγορουμένου αφενός και μη διωχθέντα συνεργού κατόπιν απόφασης των εισαγγελικών αρχών αφετέρου, και δεύτερο το ότι στο βαθμό που ο εφεσείων 5 διέπραξε το έγκλημα κατόπιν προτροπής τρίτου, το γεγονός αυτό λήφθηκε υπόψη κατά την επιμέτρηση της ποινής. Η αρχή που υιοθετήθηκε στη *Georghiou*, συσχετίζει την αρχή της ισότητας και με τη μεταχείριση των παραβατών 10 από τις εισαγγελικές αρχές. Στην προκείμενη περίπτωση δεν έγινε καμιά διάκριση από τις εισαγγελικές αρχές στη μεταχείριση των παραβατών. Ο εφεσείων και ο συνεργός του έτυχαν της ίδιας μεταχείρισης από τις αστυνομικές αρχές, διώχθηκαν και οι δύο. Στο σημείο αυτό τελειώνει 15 και η εξομοίωση της θέσης τους. Η καταδίκη του ενός και η αθώωση του άλλου διαφοροποιεί τη θέση τους και δικαιολογεί την διαφορετική μεταχείριση της οποίας έτυχαν από το δικαστήριο. Η ποινή που επιβλήθηκε στον εφεσείοντα ήταν μεν αυστηρή αλλά με κανένα μέτρο δε μπορεί να 20 κριθεί έκδηλα υπερβολική (*Philippou v. Republic (1983) 2 C.L.R. 245*).

Η αδιαφορία του εφεσείοντα για τις επιπτώσεις των πράξεων του έφθανε τα όρια της ασυνειδησίας και επιμαρτυρεί την σοβαρότητα του στοιχείου της εγκληματικότητας στις πράξεις του. Η ανάγκη για προστασία του κοινού από σοβαρές μολυσματικές ασθένειες ιδίως από την ασθένεια Έιτς (Aids) δικαιολογούσε την επιβολή αποτρεπτικής ποινής. Η θανατηφόρος ασθένεια Έιτς (Aids) έχει προσλάβει παγκόσμια επιδημικές διαστάσεις και απειλεί 25 τη ζωή χιλιάδων ανθρώπων. Η παρεμπόδιση της εξάπλωσης της αποτελεί πρωταρχικό έργο της κάθε κοινωνίας. Οι ποινή που επιβλήθηκε αντανακλούσε και την εκπλήρωση αυτού του καθήκοντος. 30

Η έφεση απορρίπτεται.